

Avdelningen för resurseffektivt samhälle

Konfidentialitet
1Er beteckning
KN2023/04051

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till kn.cks.remissor@regeringskansliet.se
Kontaktperson David Hansson

Yttrande angående Naturvårdsverkets skrivelse Ökad återvinning och återanvändning av elutrustning

Sammanfattning

Energimyndigheten välkomnar uppdragets och skrivelsens ambition att öka återanvändning av elutrustning och insamling av elavfall, men bedömer att ambitionen inte fullföljs i den här skrivelsen. Energimyndigheten har följande synpunkter:

- Energimyndigheten vill påpeka att mobiler, bärbara datorer, surfplattor, datorskärmar och TV-apparater endast utgör ett litet urval av det stora antalet produkter som omfattas av producentansvar för elutrustning och efterlyser en analys av möjliga åtgärder även för övriga produktgrupper.
- Energimyndigheten ställer sig tveksamt till att de föreslagna rapporteringskraven för mobiler, bärbara datorer, surfplattor, datorskärmar och TV-apparater kommer att generera ett dataunderlag som är tillräckligt heltäckande för att underlätta för framtagande av målsättningar och andra styrmedel.
- Energimyndigheten bedömer att det är viktigt att undersöka skälen till den nedåtgående trenden för mängden insamlad elutrustning innan åtgärder sätts in.
- Energimyndigheten har nyligen redovisat ett Regeringsuppdrag om cirkulär hantering av solcellspaneler, och det pågår ytterligare arbete på området inom Miljömålsrådet.
- Energimyndigheten är enig med Naturvårdsverket om att det finns ett behov av att kartlägga flödet av solcellspaneler på den svenska marknaden.
- Energimyndigheten efterlyser en mer ingående analys av storleksgränserna för de solcellspaneler som föreslås omfattas av rapporteringskrav.
- Energimyndigheten bedömer att mer kunskap behövs om de faktiska förutsättningarna för ”förberedelse för återanvändning” beträffande elektronikplast innan nya mål sätts.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten välkomnar ansträngningar för att öka kunskapsnivån beträffande flödet av elutrustning på den svenska marknaden i syfte att utforma styrmedel för att främja längre användningstid och en cirkulär hantering av produkterna. Förslagen i skrivelsen utgör en positiv början på arbetet. Energimyndigheten bedömer dock att fler åtgärder behövs för att kunna ta fram målsättningar och för att öka insamling, återanvändning och återvinning av all elutrustning, i enlighet med uppdragets mål.

Energimyndigheten har i uppdrag¹ att arbeta för att öka energirelaterade produkters livslängd och underlätta dess återanvändning och återvinning genom ekodesignkrav på bland annat tillförlitlighet, isärtagbarhet, reservdelars tillgänglighet. Av de produkter som pekas ut i Naturvårdsverkets skrivelse finns det resurseffektivitetskrav på mobiler, surfplattor, bildskärmar och TV-apparater redan idag, och för solceller är sådana krav under bearbetning. Resurseffektivitetskrav förväntas också föreslås inom den påbörjade revideringen av ekodesignförordningen för datorer. Energimyndigheten bidrar gärna till det fortsatta arbetet med att främja en cirkulär hantering av elutrustning som sätts på den svenska marknaden.

Beträffande rapporteringskrav för mobiler, bärbara datorer, surfplattor, datorskärmar och TV-apparater

Energimyndigheten ser förslaget på rapporteringskrav som ett första steg i att kartlägga produktflödena, men ställer sig tveksamt till att de föreslagna rapporteringskraven kommer att generera ett dataunderlag som underlättar för framtagande av målsättningar och andra styrmedel längre fram då de endast berör ett fåtal produkter och inte kommer att ge en fullständig bild av flödena för de få produkter som kravet omfattar.

De prioriterade produkterna utgör ett litet urval av det stora antalet produkter som omfattas av producentansvar för elutrustning och Energimyndigheten efterlyser en analys av möjliga åtgärder även för övriga produktgrupper, alternativt skäl till att övriga produkter lämnas utan avseende i skrivelsen.

Vad gäller de prioriterade produkterna når förslaget inte de produkter som antas upplagras i hemmen eller som det i övrigt inte är känt vart de tar vägen.

Det rapporteras dessutom om ett växande problem med produkter som sätts på marknaden via online marknadsplatser som inte efterlever EU-produktlagstiftning². Energimyndigheten saknar en analys av det här problemet i Naturvårdsverkets skrivelse, och menar att det är viktigt att höja kunskapsnivån om inflödet av elutrustning som sätts på den svenska marknaden utan att ansvarig aktör respekterar sitt producentansvar eller sin rapporteringsskyldighet. Att dataunderlaget som är tänkt att ligga till grund för målsättningar och andra

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statens energimyndighet

² Online Platforms: Role and Responsibility in Ecodesign policy [Eunomia report template \(ecb.org\)](https://ecb.org)

styrmedel inte omfattar dessa produkter riskerar att leda till fel insatser, då dataunderlaget inte kommer att spegla verkliga förhållanden.

Naturvårdsverket belyser både strävan efter att uppnå målsättningar för insamling av elavfall och vikten av att behålla elutrustning i bruk så länge som möjligt. Att insamlingsmålet sätts som andel i vikt av de produkter som sätts på marknaden under de tre föregående åren tar inte hänsyn till de ansträngningar som görs på annat håll för att öka livslängd och användningstid på elutrustning. Det är inte kartlagt vad som orsakar den nedåtgående trenden i insamling av elavfall som noteras i rapporten. Givet att en minskning av uppkomsten av elavfall också skulle kunna vara ett positivt utfall av ökad livslängd och ökat återbruk anser Energimyndigheten också att det är viktigt att undersöka skälen till den nedåtgående trenden innan åtgärder sätts in.

Beträffande rapporteringskrav för solcellspaneler

Energimyndigheten är enig med Naturvårdsverket om att det finns ett behov av att kartlägga flödet av solcellspaneler på den svenska marknaden.

Energimyndigheten har också noterat att det finns ett behov av ökad tydlighet beträffande producentansvar för solceller. Energimyndigheten har nyligen redovisat ett regeringsuppdrag om cirkulärt omhändertagande av solcellspaneler och vindturbiner³ där Naturvårdsverket har samverkat i arbetet. I

Energimyndighetens rapport lyfts samma förslag om rapporteringskrav för solcellspaneler som Naturvårdsverket har presenterat i den aktuella skrivelsen. Förslaget utgår ifrån befintliga storleksgränser i producentansvarsförordningen för elutrustning för att definiera vilka solcellspaneler som ska omfattas av rapporteringskraven. Såsom också framförs i Energimyndighetens rapport är det viktigt att analysera den nedre storleksgränsen⁴ i förhållande till storleken på solcellspaneler som sätts på marknaden. Även om en ändring av storleksgränsen för rapporteringskravet inte är möjligt i ljuset av producentansvarslagstiftningen är det viktigt att förstå om den riskerar att dels skapa ett kryphål där mindre solcellsmoduler som är avsedda att monteras i större antal kan påstås falla utanför rapporteringskravet, dels exkludera en relevant andel av de solcellspaneler som sätts på marknaden. I analysen bör hänsyn även tas till utvecklingen i effekt som förväntas ske framöver, och som lär resultera i att solcellspaneler minskar i storlek.

Oklarheter beträffande undantaget för ”storskaliga fasta installationer” som finns i producentansvarsförordningen för elutrustning behöver också adresseras särskilt beträffande solcellspaneler.

I Energimyndighetens rapport föreslås att det bör utredas om ett register för solcellspaneler som sätts på den svenska marknaden bör etableras. Såsom också anges i rapporten, bör arbetet med utformningen av de rapporteringskrav som

³ Energimyndigheten, *Från avfall till resurs - Förslag för en mer cirkulär hantering av solcellspaneler och vindturbinblad*. ER 2024:11, Bromma: Arkitektkopia, 2024

⁴ Solcellspaneler med yttermått som på längden, bredden eller djupet överstiger 50 centimeter Förordning (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, §21 pt 4

föreslås i Naturvårdsverkets skrivelse och ett sådant eventuellt registret koordineras för att säkerställa samstämmighet.

Det kan även uppmärksammas om att det pågår ytterligare arbete med solcellspaneler inom Miljömålsrådet, i programområdet Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden.

Beträffande rapporteringskrav för plast

Naturvårdsverket lyfter i skrivelsen att insamling sannolikt behöver anpassas för att förberedelse för återanvändning av elektronikplast ska kunna öka från dagens låga nivåer. Eftersom en sådan anpassning kan bli kostsam, efterlyser Energimyndigheten en djupare analys av vad som avses med förberedelse för återanvändning av plast från elavfall i praktiken och hur marknaden för sådan återanvändning kan och behöver utvecklas för att bli en realistisk aktivitet i den cirkulära ekonomin. Insatser för att öka förberedelse för återanvändning, till exempel att anpassa insamlingsrutiner, behöver utgå från faktiska omständigheter beträffande aktörer, marknaden och den faktiska potentialen. Här behövs mer kunskap för att kunna utforma relevanta styrmedel och mål.

Angående livslängd och utvärdering av ekodesignlagstiftning

I skrivelsen förs en diskussion om behovet av att kartlägga produkters livslängd och användningsfas för att kunna utvärdera om lagstiftning som är avsedd att förlänga produkters livslängd har haft effekt. Energimyndigheten vill uppmärksamma om att studier om produkters livslängd görs av EU-kommissionen inom ramen för ekodesignprocessen, och den löpande revideringen av produktförordningarna under ekodesigndirektivet innefattar utvärderingar av lagstiftningens effekt inför sättande av nya krav.

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektören Robert Andrén.

Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Rikard Janson, stabschef Lena Callermo, avdelningschefen Johanna Mossberg, och enhetschefen Linn Stengård. Föredragande har varit handläggaren Selma Elmgren.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift